Compensate

16.10.2019

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Lausunto hallituksen esityksestä (HE 29/2019) eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Compensate-säätiö kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

- Valtion talousarvion laadintaa on uudistettava vastaamaan aikamme suurimpaan haasteeseen ilmastonmuutokseen. Hallitus on asettanut kunnianhimoisen tavoitteen hiilineutraalista Suomesta vuonna 2035. Nykytoimet ja -suunnitelmat ovat kuitenkin riittämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi. Päästökuilu tavoitteen ja toimien välillä on mittava.
- Hallituksen tulee pikaisesti ottaa hiilibudjetti talousarvion suunnittelun työkaluksi. Hiilibudjetti laittaa talousarvion ilmastotieteen ja ilmastotavoitteidemme asettamiin raameihin. Se määrittää ne reunaehdot, joiden sisällä voimme tehdä poliittisia valintoja ja priorisointeja.

Hillibudjetti

Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n raporttien ja lisääntyneen ilmastodatan myötä, tiedämme jo hyvin, kuinka paljon hiilibudjettia on jäljellä, jotta pysymme Pariisin sopimuksessa määritellyssä tavoitteissa. Tiedämme kuinka paljon kasvihuonekaasupäästöjä ilmakehä voi sisältää ennen kuin peruuttamattomat ja ennakoimattomat ympäristöprosessit käynnistyvät.

Sitova hiilibudjetti määrittäisi ne reunaehdot, joiden sisällä voimme tehdä poliittisia valintoja ja priorisointeja. Pariisin sopimukseen sisältyvän 1,5 asteen tavoitteen mukainen globaali jäljellä oleva globaali hiilibudjetti oli vuonna 2018 420 gigatonnia hiilidioksidia. Globaalien kasvihuonekaasupäästöjen nykytasolla budjetti hupenee jo kymmenessä vuodessa.

Sitra (2018)

Suomen hiilibudjetti tiedetään

Pariisin sopimus ei määrittele, miten jäljellä oleva hiilibudjetti tulisi jakaa oikeudenmukaisesti eri maiden kesken. On selvää, että me, joilla on ollut historiallisesti suuri rooli ilmastonmuutoksen aiheuttamisessa, tulee kantaa eniten vastuuta.

Suomen ilmastopaneeli on arvioinut Suomen osuutta globaalista hiilibudjetista oikeudenmukaisuusperiaatteen mukaisesti. Ilmastopaneeli on johtanut jäljellä olevasta hiilibudjetista päästövähennyspolun, joka edellyttää, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035.

Suomen päästöt saavat ilmastopaneelin laskelmien mukaan olla vuonna 2035 21 miljoonaa tonnia hiilidioksidia. Eli 21 miljoonan tonnin suuruiset päästöt voisivat sitoutua Suomen hiilinieluihin, jolloin Suomi olisi ilmastoneutraali. Tämän polun seuraaminen edellyttää lisäksi, että Suomen muuttuu hiilinegatiiviseksi heti vuoden 2035 jälkeen ja nettonielumme kasvaa noin 30 miljoonan tonnin tasolle vuoteen 2050 mennessä.

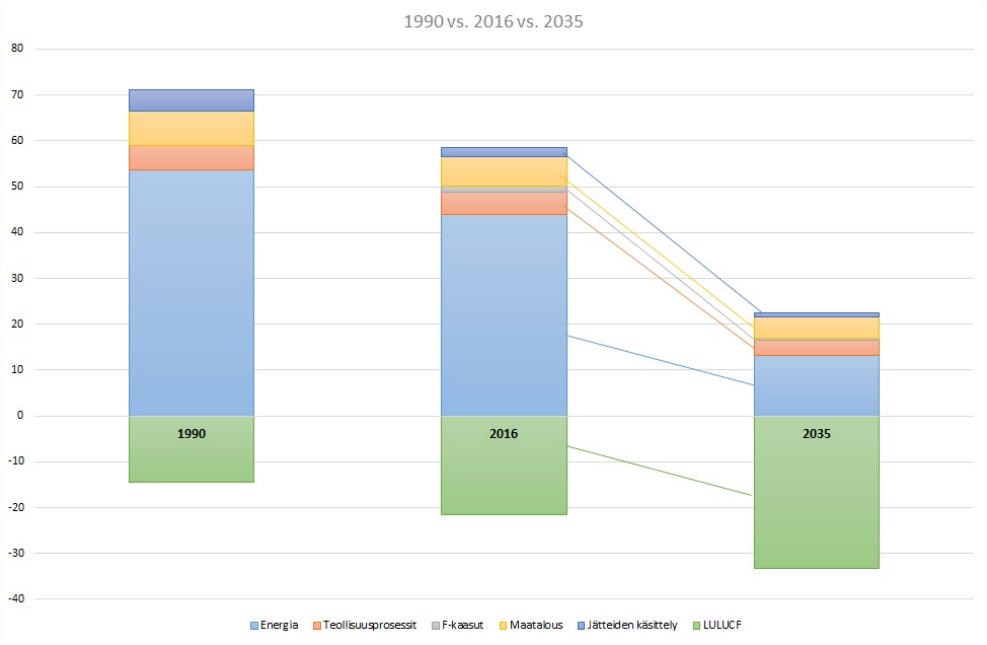

Ilmastopaneeli (2019): Kohti ilmastokestävää maailmaa ja Suomea – päästöjen vähentämisen perspektiivit ja toimijat

Haaste on mittava, eikä siitä selvitä ilman, että mietimme uusiksi tapojamme suunnitella julkisia menoja ja tuloja. Tarvitsemme työkalun, joka luo raamit ja ennen kaikkea katon yhteiskuntamme ilmastovaikutuksille. Vasta kun tunnistamme, missä katon raja on, voimme sovittaa toimintamme sen asettamiin rajoihin.

Hiilibudjetointi

Suomi on jo aloittanut kestävän kehityksen budjetoinnin, jotta siihen liittyvien määrärahojen tunnistaminen olisi nykyistä helpompaa. Valtiovarainministeriössä on myös selvitelty ilmiöpohjaista budjetointia. Molemmat ovat tuottaneet rohkaisevia tuloksia siitä, että tapaamme laatia budjetteja voidaan muuttaa.

Kestävän kehityksen budjetointi tai ilmiöpohjainen budjetointi eivät kuitenkaan itsessään vielä aseta ilmastotoimien kannalta olennaisia raameja, joiden sisällä meidän on välttämätöntä pysyä. Ottamalla käyttöön hiilibudjetti, joka asettaa raamit julkiselle päätöksenteolle, voimme suunnitella talouttamme tavalla, joka on linjassa ilmastotieteen ja Suomen hiilineutraaliustavoitteen kanssa.

Compensate

16.10.2019

On aika ottaa ilmastotieteen viesti vakavasti ja asettaa toimintamme sen asettamiin rajoihin. Hiilibudjetointi osoittaisi polun kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Lisätietoja:

Antero Vartia

perustaja

Compensate (Kompensäätiö sr)

045 899 2550

antero@compensate.com